

Мотиваційний лист

Шановні Члени журі,

тема мого дослідницького проєкту «Емоційно-оцінна лексика як джерело формування антонімічних відношень у мовній системі (на прикладі творів Василя Шкляра)».

Мова – спосіб самоідентифікації людини. Це неймовірне творіння людства, адже кожне слово – іменник, прикметник, дієслово чи просто частка – пройшло довгий шлях зародження та становлення в мові. Щоденно ми використовуємо кілька тисяч слів і навіть не замислюємося над тим, як вони з'явилися, чому саме так називаємо певні реалії.

Я завжди цікавилася українською мовою, брала участь у різноманітних конкурсах і олімпіадах, читала багато додаткової літератури. У дев'ятому класі зрозуміла, що хочу не просто вчити мову, а досліджувати, розкривати її багатство.

Торік я працювала над проєктом на тему «Лексична експресія в романі Василя Шкляра “Троця”». Коли досліджувала цю мовленнєву категорію, виникли деякі питання, зокрема: «Чи варто ототожнювати експресиви та емоційно-оцінні лексеми?», «Чим вирізняється емоційно-оцінна лексика?» Мій дослідницький інтерес вимагав відповідей, тому я вирішила досліджувати саме цей пласт лексики та антонімічні відношення в його межах.

Першими кроками в роботі над проєктом стала участь у Всеукраїнській літній філологічній школі МАН, де я змогла вдосконалити свої знання та вміння, познайомитися з іншими юними дослідниками. Аналіз наукових праць українських мовознавців, які знайшла на сервісі Google Books та у вільній пошуковій системі Google Scholar, довів, що тема формування антонімічних відношень у межах емоційно-оцінної лексики цікава та актуальна і в умовах постійного пошуку нових засобів суб'єктивного вираження мовлення потребує нових досліджень.

Починаючи працювати над проєктом, я майже не мала труднощів, тому що вже володію певним досвідом дослідження мови художніх творів, оскільки вже третій рік навчаюся в МАН. Єдине, що уповільнило роботу, – це вибір класифікацій для лексичних одиниць, адже кожен мовознавець має свій погляд на те чи те мовне явище, деякі питання досі викликають дискусії (наприклад, існування внутрішньої антонімії).

Для аналізу емоційно-оцінної лексики як джерела формування антонімічних відношень у мовній системі було обрано романи Василя Шкляра «Чорний Ворон» та «Характерник». Творчість Василя Миколайовича вже давно стала для мене символічною та важливою (роман про отамана Чорного Ворона я перечитувала чотири рази і завжди переживала цю історію ніби вперше), адже його твори змінили моє бачення історії, яскраво продемонстрували, що минуле українського народу заплямоване кров'ю наших захисників, молодих хлопців, які відмовлялися підкорятися режиму, ризикували собою, віддавали все задля ідеї та своєї країни. Навіть життя. Вони гинули, але ставали вічними, залишаючись в історії та серцях

українців. За спинами цих людей стояли сотні поколінь предків, які сягали ще часів князювання Олега та Ігоря, мільйони сучасників, які часом не усвідомлювали всієї небезпеки, та мільярди нащадків, які мусять зберегти свій ген українця. Але хіба наше сьогодення не заплямоване кров'ю наших захисників?..

Твори Василя Шкляра актуальні, а мова романів цікава для дослідника-мовознавця, адже автор має свій особливий стиль. Неймовірною удачею в процесі роботи для мене стало листування з Василем Миколайовичем за допомогою системи обміну повідомленнями Messenger (автор пояснив значення кількох цікавих експресивів) та особиста зустріч 19 жовтня 2019 року, коли письменник відвідав місто Кропивницький, де презентував свій новий роман «Характерник». Я подарувала автору свій Словник експресивів у романі «Троща» (науково-дослідницька робота 2019 року). У ході нашої розмови письменник не тільки люб'язно відповів на мої питання, пояснив значення кількох емоційно-оцінних лексем, а й підписав і подарував книги. Ця зустріч надихнула мене, додала сил для роботи над проєктом.

За результатами дослідження я уклала Словник емоційно-оцінної лексики романів В. Шкляра «Чорний Ворон» і «Характерник». Він складається з передмови та двох розділів («Іменники та прикметники», «Дієслова»), семи підрозділів. Загальний обсяг – 1550 лексичних одиниць. Завершальним етапом дослідницького проєкту стало створення Словника антонімів у романах В. Шкляра «Чорний Ворон», «Характерник», який містить 930 антонімічних утворень, складається з передмови та п'яти розділів («Комплементарні антоніми», «Контрарні антоніми», «Контрадикторні антоніми», «Векторні антоніми», «Контекстуальні антоніми»). Рецензентами словників стали Вікторіна О. М. та Огаренко Т. А.

Навчання в Малій академії наук України допомогло мені визначитися з майбутньою професією: планую пов'язати своє життя та професійну діяльність з філологією. Упевнена, що це та царина, де я зможу найкраще себе проявити. Крім того, хочу завжди вдосконалювати та примножувати свої знання й у інших галузях, адже вважаю, що особистість має бути різносторонньою, багатогранною, усебічно розвиненою.

З повагою Дар'я Гейко